

Lehrplan
Plan d'instrucziun
Piano di studio

21

Il puncts principals sco survista

per geniturs e persunas
responsablas per l'educaziun

CDEP-T

Conferenza dals
directurs da l'educaziun
da la Svizra tudestga

Erziehungs-, Kultur- und Umweltschutzdepartement
Departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient
Dipartimento dell'educazione, cultura e protezione dell'ambiente

Pertge in Plan d'instrucziun 21 GR?

Preziads geniturs, prezias persunas responsablas per l'educaziun

Sco mintga plan d'instrucziun fin ussa descriva er il Plan d'instrucziun 21 GR (PI21 GR) l'incumbensa che la societad dat a la scola. El fixescha, tge furmazion che la scola populara duai intermediar a la proxima generaziun.

Il PI21 GR serva sco compass che sustegna las persunas d'instrucziun tar la planisaziun da l'instrucziun.

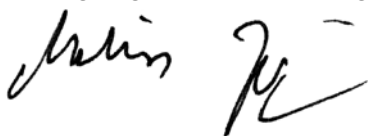
Per l'emprima giada en l'istorgia da la Svizra vegnan tut ils 21 chantuns tudestgs e plurilings ad avair il medem plan d'instrucziun. Il PI21 GR coordinescha in cun l'auter ils cuntegns da la scola populara. El na mida dentant betg fundamentalmain la scola.

En il chantun Grischun restan ils cuntegns ed ils roms per gronda part ils medems. Da nov guarda il plan d'instrucziun pli fitg che las scolaras ed ils scolars n'acquistan betg mo savida, mabain sappian er applitgar questa savida (orientaziun a las cumpetenzas).

Il PI21 GR resguarda ultra da quai svilups socials: Da nov vegnan introducids sin il stgalim primar ils roms «etica, religiuns, cuminanza» e «medias ed informatica». Sin il stgalim secundar I vegnan amplifitgads ils roms «orientaziun professiunala» e «medias ed informatica». Il nov plan d'instrucziun na modifitgescha betg fundamentalmain la scola – el è in gudogn per nosa scola populara, oravant tut per nosas scolaras e noss scolars.

Salids amicabels

Cusseglia governativ, Martin Jäger

Tge è in plan d'instrucziun?

In plan d'instrucziun definescha tge che scolaras e scolars empendan en mintga rom ed en mintga ciclus. El vala sco basa per sviluppar meds d'instrucziun, el è in instrument da planisaziun per persunas d'instrucziun sco era per la scolaziun e la furmaziun supplementara da persunas d'instrucziun. A medem temp mussa il plan d'instrucziun a scolas, a manaschis d'emprendissadi u a geniturs tge ch'uffants e giuvenils san e co els èn capabels da nizzegiar ed applitgar quella savida suenter mintga stgalim da scola.

Co è il Plan d'instrucziun 21 GR organisà?

En general èn ils plans d'instrucziun d'ozendi organisads tenor stgalim da scola, la partiziun dals stgalims variescha dentant da chantun tar chantun. Sin plaun naziunal han ins per questa raschun definì trais ciclus ch'èn cumpatibels cun ils stgalims da scola en ils chantuns.

Per la fin da la 2. classa primara, da la 6. classa e da la scola populara vegnan pretendidas cumpetenzas fundamentalas (standards naziunals da furmaziun) per tut las regions linguisticas en la lingua da scola, las linguas estras, en matematica ed en las scienzas natiaras. Quellas èn era la basa per il Plan d'instrucziun 21 GR.

1. ciclus

scolina cun 1./2. classa

2. ciclus

3.–6. classa

3. ciclus

7.–9. classa

Il roms dal Plan d'instrucziun 21 GR

Era en il chantun Grischun s'accordan ils roms cun ils plans d'instrucziun actuals en ils chantuns ed integreschan la situaziun actuala dal svilup professional-didactic.

1. ciclus Scolina e 1./2. cl. stgalim primar	2. ciclus 3.–6. cl. stgalim primar	3. ciclus 1.–3. cl. stgalim secundar I
Lingua da scola		
	Lingua chantunala	
	Englais	
		Lingua nazionala
Matematica		
Natira, uman e societad (1./2. ciclus)		Natira e tecnica (fisica, chemia, biologia)
		Economia, lavur e tegnairchasa (cun economia da chasa)
		Spazis, temps e societads (geografia ed istorgia)
		Etica, religiuns, cuminanza (cun dumondas da la vita)
Art ed activitads expressivas: Art figurativ / Art textil e tecnic		
Chant e musica		
Moviment e sport		
	Medias ed informatica	
		Orientaziun professionala
Furmaziun per il svilup persistent		
Cumpetenzas transversalas Cumpetenzas personalas, socialas e metodicas		

Cumpetenzas

Il Plan d'instrucziun 21 GR descriva en furma da cumpetenzas tge che las scolaras ed ils scolars emprendan durant la scola populara. Per sviluppar ina cumpetenzza basegni trais chaussas:

- Savoir:** Savida e chapientscha che jau dovrel per schliar in pensum. Analisar e estructurar infurmaziuns tutga era latiers.
- Savoir far:** Capacitad ed abilitad da nizzegiar ed applitgar la savida a moda pratica per uschia pudair schliar il pensum.
- Vulair:** Esser pront, avair la tenuta e mussar engaschi per acquistar ed applitgar savida e capacitad.

En il Plan d'instrucziun 21 GR vegn il focus mess pli ferm sin la cumbinaziun e l'applicaziun da savida sco era da capacitads ed abilitads.

En in'instrucziun ch'è orientada a las cumpetenzas èn las persunas d'instrucziun centralas. Per l'ina creeschjan ellas sa basond sin metodas retschas da lecziuns cun bler cuntegn ed in ambient d'emprender multifar; per l'autra mainan ellas la classa e sustegnan las scolaras ed ils scolars en lur emprender cun savida pedagogica e didactica dal rom.

Cumpetenzas da basa ed incumbensa dal ciclus

Per mintga cumpetenzza vegn il svilup da la savida e da la capaciad descrit en stgalims. Il Plan d'instrucziun 21 GR numna latiers per mintga ciclus las cumpetenzas da basa. Las **cumpetenzas da basa** inditgeschan ils stgalims da cumpetenzza che las scolaras ed ils scolars duain cuntanscher fin a la fin dal ciclus. Els cuntanschan las cumpetenzas da basa en il decurs dal ciclus en differents muments. Bleras scolaras e blers scolars lavuran alura vi dals stgalims da cumpetenzza cuntinuants.

L'**incumbensa dal ciclus** definescha vi da tge stgalim da cumpetenzza ch'i sto vegnir lavurà a moda lianta en tge ciclus. Las scolaras ed ils scolars ston survegnir la pussaivladad da lavurar vi dals stgalims da cumpetenzza che surpassan las cumpetenzas da basa che tutgan tar l'incumbensa dal ciclus.

1 Las scolaras ed ils scolars san preschentar la via da quintar, la describer, la barattar e suandar.

MA.1.C.1 Las scolaras ed ils scolars... renviament AS

1 Incumbensa dal 1. ciclus	a	» san mussar co ch'els dumbran.	
	b	» san preschentar summas e suandar preschentaziuns (p. ex. sin ils spazi da 20 u sin in radi da dumbers).	
	c	» san preschentar e suandar vias da quintar cun adiziun e subtracziun (p. ex. $18 + 14$ cun agid dal stritg da quint).	○
	d	» enconuschan en models grafics relaziuns multiplicativas, en spezial la duplicaziun ed 1 · dapli resp. 1 · damain (p. ex. $3 \cdot 4$ e $6 \cdot 4$ en in spazi punctà sco duplicaziun).	
2 Incumbensa dal 2. ciclus	e	» san preschentar, barattar e suandar vias da quintar tar las operaziuns da basa (p. ex. $80 + 5 + 5 + 5 + 5 = 80 + 4 \cdot 5$; $347 - 160 \rightarrow 160 + 40 + 147 = 347$).	
	f	» san preschentar, barattar e suandar vias da quintar tar las operaziuns da basa cun dumbers decimals (p. ex. prender d'apart $35.7 + 67.8$ en plirs summands e preschentar sin il stritg da quint).	○
3 Incumbensa dal 3. ciclus	g	» san preschentar e describer cun models adattads summas, differenzas, products da fracziuns e da dumbers decimals (p. ex. Product: $\frac{1}{2}$ da $\frac{1}{4}$ cun il model rectangular; summa: $\frac{1}{2} + \frac{1}{4}$ cun il model circular).	
	h	» san preschentar e describer operaziuns cun dumbers e variablas (p. ex. $18 \cdot 22 = (20 - 2) 20 + 2 \rightarrow (a - b) a + b$ sco surfatscha) sco era generalisar.	○
	i	» san differenziar tranter resultads exacts ed arrundads, sa decidan situativ d'operar cun valurs exactas u arrundadas (p. ex. $\sqrt{2}$ u 1.41).	○

Cumpetenzza da basa

<http://gr-r.lehrplan.ch>

Editor:

CDEP-T

Conferenza dals
directurs da l'educaziun
da la Svizra tudestga

Secretariat CDEP-T

Via centrala 18, CH-6003 Lucerna

Telefon +41 (0)41 226 00 60, www.d-edk.ch

Erziehungs-, Kultur- und Umweltschutzdepartement
Departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient
Dipartimento dell'educazione, cultura e protezione dell'ambiente

A partir da la **scolina** fin a la fin da la **scola populara**

Il Plan d'instrucziun 21 GR è concepì tenor differents roms. El mussa co che las cumpetenzas vegnan acquistadas da la scolina fin a la fin da la scola populara. Il svilup da cumpetenzas vegn da nov structurà e declerà tenor roms davent da la scolina.

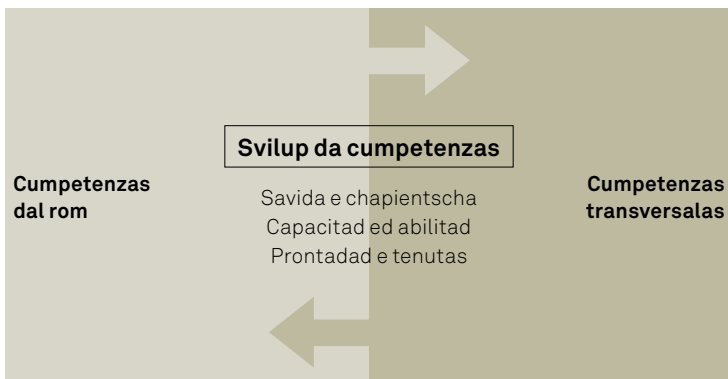
L'instrucziun en il 1. ciclus s'orientescha dentant sco fin qua fitg ferm al svilup dals uffants. Ella promova il svilup motoric, la percepciun, l'orientaziun temporal e spaziala, la fantasia e la creatividad sco era la lingua e las pussaivladads da s'exprimer dals uffants. En scolina dal Plan d'instrucziun 21 GR è il giugar anc adina ina part centrala da l'emprender.

Chapientscha dal process d'emprender e d'instruir

Il Plan d'instrucziun 21 GR mantegna la libertad metodica. Aspects centrals da la chapientscha dal process d'emprender e d'instruir èn:

- **Pensums d'auta qualidad** cuntegnan problems provocants, dentant na cuntegnan betg cuntegns che surdumondan ils uffants. Buns pensums activeschan il patratgar e l'agir. Els sa drizzan ad uffants pli flaivels e pli fermes e favuriseschan vias d'emprender individualas. Els sveglian mirveglias e motivaziun.
- Promover las **cumpetenzas transversalas** (cumpetenzas persunalas, socialas e metodicas) è ina ferma ed impurtanta part en l'instrucziun quotidiana.
- **Metodas d'instruir multifaras** en cumbinaziun cun furmas adattadas che sustegnan l'emprender pussibiliteschan a las personas d'instrucziun da s'adattar als uffants cun lur premissas e basegns differents. Tar tut quai decidan las personas d'instrucziun cun tge metodas che las scolaras ed ils scolars san sviluppar lur cumpetenzas.

Valitaziun

- Tar l'instrucziun orientada a las cumpetenzas tutga ina buna cultura da feedback. Ella è in aspect central per la qualidad da l'instrucziun e promova l'emprender ed il svilup da cumpetenzas.
- A medem temp è la valitaziun cun notas la basa per la qualificaziun da las scolaras e dals scolars e serva a la selecziun. Correspundentamain sto ella succeder a moda conscienziusa e cun senn da responsabladad.
- Las prescripziuns giuridicas per discurs cun geniturs, valitaziuns sco er per il proceder d'admissiun restan las medemas cun l'introducziun dal Plan d'instrucziun 21 GR. Las denominaziuns dals roms dal Plan d'instrucziun 21 GR vegnan er duvradas per ils formulars d'attestats.

Linguas estras

La Conferenza svizra da las directuras e dals directurs chantunals da l'educaziun publica (CDEP) è sa cunvegnida l'onn 2004 che tut ils uffants en Svizra han d'emprender duas linguas estras – ina secun-da lingua naziunala ed englais. Ils chantuns èn s'accordads tge lin-gua estra che duai vegnir emprendida l'emprim en tge regiun.

La realisaziun da questa strategia ha gia cumenzà avant il Plan d'instrucziun 21 GR. Il Plan d'instrucziun 21 GR na porta qua naginas midadas. Ils plans d'instrucziun per las linguas estras s'orienteschan gia a cumpetenzas. Els èn vegnids surpigliads ed adattads al nov concept dal Plan d'instrucziun 21 GR.

1. lingua estra

Cura e co vegn il Plan d'instrucziun 21 GR introducì?

Il 15 da mars 2016 è il Plan d'instrucziun 21 GR incl. las tavlas da lecciuns vegnì approvà da la regenza grischuna. En il chantun Grischun entra il Plan d'instrucziun 21 en vigur a partir dal 1. d'avust 2018, quai per la scolina, per la 1.–6. classa dal stgalim primar scoer per la 1. e 2. classa dal stgalim secundar I. In onn pli tard vala el luraer per la 3. classa dal stgalim secundar I.

L'uffizi per la scola populara ed il sport (USS) dirigia l'implementaziun dal Plan d'instrucziun 21 GR durant ils sis onns da la fasa da realisaziun 2016–2021. La scola auta da pedagogia dal Grischun (SAPGR) è responsabla per l'execuziun da la furmaziun supplementara obligatoria da 2600 persunas per il Plan d'instrucziun 21 GR.

Las scolas survegnan avunda temp per in'introducziun exacta. La fin da fanadur 2021 è terminada l'introducziun dal plan d'instrucziun. A partir da lura duai l'entir'instrucziun esser orientada al Plan d'instrucziun 21 GR.

Ulteriuras infurmaziuns: www.avs.gr.ch

